

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTAS
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

TVIRTINU

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo
departamento prie VRM direktorius
vidaus tarnybos generolas

Saulius Greičius

2021-01-18

VEIKLOS SRITIES VERTINIMO APRAŠYMAS

2021 m. sausio 14 d. Nr. 6-132

Vilnius

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Vidaus tyrimų skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d., Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170, ir atsižvelgdamas į Vidaus reikalų ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus vedėjo 2020 m. birželio 19 d. sprendimą Nr. 56VL-27, 2020 m. III-IV ketvirčiais atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo (reglamentavimas, procedūrų atlikimas) srityje. Nagrinėjama veiklos sritis atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d. 2, 3 ir 5 p.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pasirinktoje srityje aktualumą lėmė ir 2019 m. spalio 16 d. Alytaus m. sav. esančios įmonės „Ekologistika“ patalpose kilęs gaisras, kuriam įtakos galėjo turėti netinkamas objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo reglamentavimas. Šio veiklos srities vertinimo aprašymo rengimo metu taip pat atskleistas Valstybinės priešgaisrinės priežiūros (toliau – VPP) pareigūno galimai korupcinio pobūdžio nusizengimas atliekant objektų patikrinimus.

Objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo veiklos sritis analizuota Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) (atliktas teisės aktų, reglamentuojančių objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktų reikalavimams patikrinimų procedūras, antikorupcinis vertinimas, 2020 m. vasario 18 d. išvada Nr. 4-01-1352) ir PAGD Vidaus audito skyriaus (analizuota PAGD Valstybinės priešgaisrinės priežiūros valdybos (toliau – VPPV) veikla visuomeninės paskirties pastatų (ypač masinio žmonių susibūrimo vietų, pramoninių objektų) patikrinimų planavime, atlikime ir atskaitomybėje, 2020 m. balandžio 14 d. ataskaita Nr. 60-2).

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, analizuoti šie objektų priešgaisrinių techninių patikrinimo atlikimo tvarką reglamentuojantys ir su ja susiję teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – Viešojo administravimo įstatymas);
2. Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymas (toliau – Priešgaisrinės saugos įstatymas);
3. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 739 (toliau – VPP nuostatai);

4. Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas PAGD direktoriaus 2010 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-63 (toliau – Patikrinimų aprašas);

5. Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravimo tvarkos aprašas, patvirtintas PAGD direktoriaus 2010 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-62 (toliau – Deklaravimo aprašas);

6. Objektų priešgaisrinių techninių patikrinimų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente aprašas, patvirtintas PAGD direktoriaus 2020 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. 1-249;

7. Gaisrinės saugos reikalavimų nedideliems prekybos, maitinimo ir paslaugų paskirties statiniams (patalpoms) klausimynas, patvirtintas PAGD direktoriaus 2011 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 1-327;

8. PAGD direktoriaus 2016 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 1-445 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos priešgaisrinę saugą ir civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai laikomi mažai pavojingais, nustatymo“;

9. PAGD struktūrinių ir teritorinių-struktūrinių padalinių – VPPV, priešgaisrinių gelbėjimo valdybų (toliau – PGV), PGV Valstybinės priešgaisrinės priežiūros skyrių (toliau – VPPS), PGV Priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų (toliau – PGT) – nuostatai;

10. VPPV, VPPS, PGV, PGT viršininkų ir valstybinę priešgaisrinę priežiūrą atliekančių pareigūnų (vyriausiųjų specialistų, vyresniųjų inspektorių ir inspektorių) pareigybių aprašymai.

Atliekant pasirinktos PAGD veiklos srities korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, analizuoti šių šaltinių duomenys:

1. PAGD direktoriaus 2020 m. liepos 15 d. pavedimu Nr. B-367 VPPV, PGV, VPPS ir PGT vadovams bei valstybinę priešgaisrinę priežiūrą atliekantiems pareigūnams pateiktų klausimynų atsakymai;

2. Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenys (gauti VĮ „Registrų centras“ 2020 m. lapkričio 6 d. raštu Nr. NS-30528 (9.13 E));

3. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Leidimų-higienos pasų sąrašas (vieša prieiga internete <https://vs.nvsc.lt/lhp/index.php>);

4. Mokesčių mokėtojų registro duomenys (gauti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2020 m. gruodžio 15 d. raštu Nr. R-6002);

5. STT analitinės antikorupcinės žvalgybos duomenys apie juridinių asmenų, susijusių su PAGD pareigūnais, gautą paramą 2015 – 2018 m. laikotarpiu.

Priešgaisrinės saugos įstatyme įtvirtinta, kad VPP – „valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų vykdoma speciali priešgaisrinė priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, kaip Lietuvos Respublikos teritorijoje laikomasi teisės aktų reikalavimų, užtikrinančių gaisrų prevenciją, bei siekiama užkirsti kelią šių reikalavimų pažeidimams“ (2 str. 14 d.). PAGD organizuoja VPP (7 str. 1 d. 2 p.), nustato objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravimo tvarką (7 str. 1 d. 6 p.), nustato objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarką (7 str. 1 d. 7 p.). Priešgaisrinės saugos įstatymo 14 str. reglamentuojant VPP įgyvendinimą nustatyta, kad VPP įgyvendinama kontroliuojant objektų atitiktį priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams (14 str. 1 d. 1 p.). Gaisrų prevencijai įgyvendinti tam įgalioji VPP pareigūnai turi teisę tikrinti, neatsižvelgdami į objektų nuosavybės formas, ar šie atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus (14 str. 2 d. 1 p.), o VPP pareigūnų teisėti nurodymai yra privalomi visoms valstybės, savivaldybių institucijoms, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms bei kitiems asmenims (15 str. 3 p.). VPP subjektais Priešgaisrinės saugos įstatyme įvardijami valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos struktūriniai padaliniai, kuriems pavesta vykdyti valstybinę priešgaisrinę priežiūrą (15 str. 1 p.). Jame nurodoma, kad be šio įstatymo VPP subjektų ir pareigūnų vykdomas funkcijas, įgaliojimus, pareigas bei atsakomybę reglamentuoja VPP nuostatai bei kiti teisės aktai (15 str. 2 p.).

Pagal Viešojo administravimo įstatymo 31 str., viešojo administravimo subjektas, atlikdamas ūkio subjektų veiklos priežiūrą, „*turi <...> siekti užkirsti kelią žalai teisės normų saugomoms vertybėms atsirasti (teisės aktų pažeidimų prevencijai). Laikoma, kad viešojo administravimo subjektas vykdo ūkio subjekto veiklos priežiūrą, jeigu atlieka ūkio subjekto veiklos patikrinimus*“ (31 str. 2 d.). PAGD yra įtrauktas į Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių viešojo administravimo subjektų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 (2017 m. rugpjūčio 23 d. nutarimo Nr. 691 redakcija). Dėl to PAGD privalo vadovautis Viešojo administravimo įstatymo normomis, reglamentuojančiomis ūkio subjektų veiklos priežiūrą (Viešojo administravimo įstatymo IV skyrius), kuriomis apibrėžiamas ir ūkio subjektų veiklos patikrinimų planavimas: ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas tvirtina patikrinimų planą (33 str. 2 d. 1 p.), be to, savo veiklą organizuoja taip, kad patikrinimų planas būtų įgyvendintas (33 str. 3 d.).

VPP nuostatai reglamentuoja (be kitų klausimų) ir objektų priešgaisrinės būklės kontrolę. Pagal VPP nuostatų 5.1 p., funkcija organizuoti VPP Lietuvos Respublikos teritorijoje paskirta PAGD struktūriniam padaliniiui – VPPV. VPP nuostatuose nustatyta, kad objektų priešgaisrinė būklė kontroliuojama atliekant objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimus PAGD direktoriaus nustatyta tvarka (19 p.). PAGD VPP pareigūnai, vadovaudamiesi Patikrinimų aprašu, sudaro metinius objektų planinių priešgaisrinių techninių patikrinimų planus, nustatyta tvarka atlieka periodinius objektų priešgaisrinius techninius patikrinimus.

Pareigybių aprašymai

Pagal Priešgaisrinės saugos įstatymo 15 str. 1 d., VPP subjektai yra valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos struktūriniai padaliniai, kuriems pavesta vykdyti VPP. Objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams kontrolės funkcijos numatytos PAGD direktoriaus įsakymais patvirtintuose PGV VPP skyrių nuostatuose (kontroliuoja eksploatuojamų objektų atitiktį gaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams) ir PGV PGT nuostatuose (atlieka Priešgaisrinės saugos įstatyme nustatytas funkcijas). Šių padalinių pareigūnų pareigybių aprašymuose numatyta funkcija – teisės aktų nustatyta tvarka kontroliuoti objektų priešgaisrinę būklę.

PGT viršininko pareigybės aprašyme numatyta, kad jis kontroliuoja PGT pareigūnų veiklą administracinio poveikio priemonių taikymo srityje, atlieka teisės aktų nustatytas funkcijas VPP srityje, pagal kompetenciją nagrinėja ir sprendžia su gaisrų prevencijos organizavimu ir vykdymu susijusius klausimus, tačiau nėra numatytas būdas (priemonė) kontroliuoti objektų atitikties gaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams patikrinimo procesą. Tokia priemonė (funkcija) numatyta VPPS viršininkui (koordinuoja PGV struktūrinių padalinių veiklą valstybinės priešgaisrinės priežiūros srityje, teikia metodinę ir praktinę pagalbą jų darbui gerinti, dalyvauja tarnybinės veiklos patikrinimuose, siekiant užtikrinti jų tinkamą darbo organizavimą gaisrų prevencijos srityje). Jis taip pat teisės aktų nustatyta tvarka kontroliuoja objektų priešgaisrinę būklę.

PGT pareigūnų (inspektorių, vyresniųjų inspektorių ir vyriausiųjų specialistų) pavaldumo VPP sistemoje problematiką klausimynų atsakymuose įvardijo patys PGT vadovai. Jų teigimu, VPP funkcijas vykdančios PGT pareigūnai yra tiesiogiai pavaldūs PGT viršininkui, tačiau nėra atskaitingi PGV VPPS vadovams, kurių pareigybės aprašymuose nurodyta funkcija koordinuoti PGV teritorijoje esančių PGT VPP pareigūnų darbą. PGT viršininkas, nors yra tiesiogiai atsakingas už sau pavaldžių VPP funkcijas atliekančių pareigūnų veiklą, VPP nuostatuose neįvardijamas kaip VPP pareigūnas. Toks VPP pareigūnų pavaldumo ir atsakomybės reglamentavimas, vadovų teigimu, apsunkina galimybę kontroliuoti dalies VPP pareigūnų veiklą.

Šie pavaldumo klausimai keliami ir veiklos audito ataskaitoje, konstatuojant, kad PGT VPP funkcijas vykdančios pareigūnai nėra pavaldūs PGV viršininkų pavaduotojams ir VPPS viršininkams, t. y. neužtikrintas nuoseklus pavaldumas. Ataskaitoje įvardijamas spręstinas klausimas dėl PAGD struktūros keitimo PGT VPP pareigūnus prijungiant prie PGV VPPS.

Pastebėtina, kad nei PGV, nei VPPS viršininkams pareigybių aprašymuose nenumatytos funkcijos, susijusios su korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimu. Tokia funkcija numatyta PGT viršininkams (koordinuoja ir kontroliuoja antikorporcinių priemonių įgyvendinimą PGT). Todėl didžiuosiuose miestuose, kur nėra PGT (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys), šios funkcijos vykdymo įpareigojimas galimas tik kitais teisės aktais (įsakymu įpareigojant vykdyti korupcijos prevencijos priemonių planą ar pan.).

Etatų apžvalga

PAGD personalo valdymo funkcijas atliekančio padalinio duomenimis, 2019 m. liepos 1 d. – 2020 m. birželio 30 d. laikotarpiu PAGD buvo 262 VPP pareigūnų pareigybės. Laikotarpio pradžioje iš jų buvo užimtos 226 (86,26 proc.), laikotarpio pabaigoje – 215 (82,06 proc.). Fiksuojamas ne tik VPP pareigūnų mažėjimas, tačiau ir darbuotojų kaita: priimta 11 naujų pareigūnų, perkelta į kitas pareigas valstybinėje priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje – 15, atleista – 7. Pareigūnų atleidimo pagrindai gana įvairūs: 3 pareigūnai – dėl išėjimo į pensiją, 2 – paties prašymu, 1 – šalių susitarimu, 1 – dėl pareigūno vardo pažeminimo. Vis dėl to daugiau pareigūnų pasirinko tęsti tarnybą valstybinėje priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje, tik kituose nei VPP padaliniuose (7 perkelti į aukštesnes, 8 – į žemesnes pareigas).

Analizuojant personalo valdymo funkcijas atliekančio padalinio bei veiklos audito ataskaitos duomenis matyti tendencija, kad didesnis darbuotojų trūkumas (užimta 52-72 proc. etatų) vyrauja Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos PGV, čia stebima ir didesnė pareigūnų kaita, lyginant su PGT. Nuolatinis apie 30 proc. etatų neužpildymas lemia intensyvesnį darbo krūvį, o darbuotojų kaita – VPP paliekant didesnę darbo stažą ir patirtį sukaupusiems pareigūnams ir priimant naujus darbuotojus – netolygų darbų paskirstymą.

Išnagrinėjus 67 nevadovaujančias pareigas einančių VPP pareigūnų (inspektorių, vyresniųjų inspektorių, vyriausiųjų specialistų) pateiktus klausimynų atsakymus nustatyta, kad daugiausia – 27 kartus (40,3 proc. atsakymų) – buvo minimas neproporcingai paskirstomas krūvis, kuomet vieniems pareigūnams dėl įgūdžių, patirties ir kompetencijų skirtumo tenka didesnis darbo krūvis ar sudėtingesnės užduotys nei kitiems, arba krūvis yra visiems vienodas, tačiau per didelis dėl etatų kaitos ir nuolatinio darbuotojų trūkumo. Pastebėta, kad tokį požiūrį buvo linkę išsakyti didžiųjų miestų – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos – PGV VPPS darbuotojai. Dalis darbuotojų, nurodžiusių darbo krūvio neproporcingumą, dažniau buvo linkę įvardinti kaip neaiškias bent dalį savo pareigybės aprašymuose nustatytų funkcijų. Taip esant teigė 10 pareigūnų (14,93 proc.).

Veiklos audito ataskaitoje vertinant PGV įsteigtas VPP pareigybes atkreipiamas dėmesys į netolygų pareigybių skaičių teritoriniuose struktūriniuose padaliniuose ir neaiškų pagrindą, kuriuo remiantis teritoriniuose struktūriniuose padaliniuose steigiamos VPP pareigūnų pareigybės. Ataskaitoje konstatuojama, kad nustatytas VPP funkcijas vykdančių pareigūnų darbo krūvis PGV ir PGT yra netolygus.

Svarbu pažymėti, kad PGT įsteigta po mažą kiekį (nuo 3 iki 6) VPP vykdančių pareigūnų etatų, kurie objektų patikrinimus atlieka tik savo tarnybos teritorijoje. 35 iš 46 PGT VPP funkcijas vykdyti skirta po tris (inspektoriaus, vyresniojo inspektoriaus ir vyriausiojo specialisto) etatus, iš kurių ne visi yra sukomplektuoti. Toks etatų skaičiaus ir veiklos teritorijos paskirstymas lemia situacijas, kuomet objektų patikrinimus visoje PGT veiklos teritorijoje vykdo du ar netgi vienas pareigūnas ir rotacijos principas (kuomet vietoj ankstesnį objekto patikrinimą atlikusio pareigūno skiriamas kitas) vykdam patikrinimus tampa sunkiai įgyvendinamas, o tai reiškia, kad korupcijos rizikos yra visiškai nevaldomos.

Interesų konfliktai

Interesų konflikto rizika VPP pareigūnams atliekant objektų priešgaisrinius techninius patikrinimus yra vienas pagrindinių šios srities korupcijos rizikos veiksnių. Siekiant sumažinti interesų konflikto galimybę, PAGD vykdomas struktūrinių padalinių vadovų supažindinimas su jiems

pavaldžių pareigūnų privačių interesų deklaracijomis, teikiamos pareigūnams išduotų leidimų dirbti kitą darbą suvestinės, akcentuojama prievolė padalinių vadovams neskirti pareigūnams pavedimų dėl objektų, su kuriais juos sieja ryšiai, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, o pareigūnui gavus tokį pavedimą – pareikšti nusišalinimą. Tačiau tokie interesų konflikto valdymo mechanizmai grindžiami pačių pareigūnų sąžiningumu, profesionalumu ir pareigingumu.

Ryšiai, kuriuos įvairiomis priemonėmis įmanoma identifikuoti – VPP pareigūnų ryšiai su juridiniais asmenimis. Kartais toks ryšys gali sukelti interesų konfliktą, pvz., kai tokiam juridiniam asmeniui, kurio valdyme dalyvauja VPP pareigūnas ir turinčiam paramos gavėjo statusą, kitas juridinis asmuo (tikrinamas objektas) teikia paramą, o objektą tikrina paramą gavusiame juridiniame asmenyje interesų turintis VPP pareigūnas.

Pagal STT pateiktą informaciją (analitinės antikorupcinės žvalgybos metu surinktus duomenis) „nustatyta, kad iš 3292 PAGD pareigūnų, 403 (12 proc.) yra susiję su 421 juridiniu asmeniu, iš kurių paramos gavėjais registruoti 270, tačiau 2015-2018 m. laikotarpiu paramą gavo 71. Pastarųjų, iš 224 Lietuvos Respublikos juridinių asmenų gauta parama (viso 432 527 Eur) sudarė: parama pinigais – 216 570 Eur (57 proc.), materialinėmis vertybėmis – 160 369 Eur (42 proc.), parama paslaugomis – 2 342 Eur (1 proc.)“.

Išanalizavus STT duomenis nustatyta, kad 13 iš 107 PAGD pareigūnų, su kuriais susiję juridiniai asmenys 2015-2018 m. laikotarpiu gavo paramą, yra VPP atliekantys pareigūnai. Iš jų 3 pareigūnai tikrino paramą skyrusių įmonių objektus.

Dėl vieno iš šių atvejų Vidaus reikalų ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius atliko tarnybinį patikrinimą (2017m. rugpjūčio 28 d. tarnybinio patikrinimo išvada Nr. 56TPI-11). Išvadoje konstatuota, kad VPP pareigūnas, tikrindamas objektą, kurio savininkas teikė jam paramą, pažeidė tuometinės redakcijos Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 str. 1 d. 1 p. ir 2 p., 11 str. 1 ir 2 d. ir tuometinės redakcijos Valstybės tarnybos įstatymo 15 str. 1 d. 1 p. nuostatas. Tuo padarė tarnybinį nusižengimą, todėl už tai jam skirtina tarnybinė nuobauda.

Patikrinus STT duomenis, analogiškos situacijos nustatytos ir dar dviejose PGT:

1. STT analizuotu 2015-2018 m. laikotarpiu 1 VPP pareigūnas buvo susijęs su visuomenine organizacija narystės ryšiais. Šiai visuomeninei organizacijai tarp pinigine paramą teikusių įmonių 2015 m. buvo 3 įmonės, teikusios 200-400 Eur paramas, 2016 m. – viena įmonė, teikusi 100 Eur paramą. Šių įmonių priešgaisrinius techninius patikrinimus atliko minėtas VPP pareigūnas, visų patikrinimų atvejais konstatavęs teisės aktų, nustatančių eksploatuojamų objektų priešgaisrinės saugos reikalavimus, pažeidimų nebuvimą. Visų paramą skyrusių įmonių patikrinimai atlikti kitais metais po paramos skyrimo.

2. VPP pareigūnas, susijęs su asociacija narystės ryšiais, o narystės ryšį nurodęs privačių interesų deklaracijoje. Šiai asociacijai tarp pinigine paramą teikusių įmonių buvo dvi įmonės, teikusios paramą po du kartus (vienu atveju 2015 ir 2016 m. – po 100 Eur, kitu 2016 m. – 700 Eur, 2018 m. – 150 Eur.), o jų priešgaisrinius techninius patikrinimus atliko minėtas VPP pareigūnas. Abiem atvejais pareigūnas konstatavo, kad patikrinimo metu neatitikimų Bendrosioms gaisrinės saugos taisyklėms neužfiksuota. Pirmuoju atveju parama skirta ir metai prieš patikrinimą, ir tais pačiais metais, antruoju – metai prieš ir metai po patikrinimo.

Prievolė pareigūnui nusišalinti nuo sprendimo, kuris gali sukelti interesų konfliktą, įtvirtinta Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme. Vadovo pareiga taip pat yra būti susipažinusi su interesų konfliktą pavaldiniams galinčiomis kelti aplinkybėmis ir neskirti atitinkamų pavedimų. Nepaisant PAGD įdiegtų interesų konfliktų valdymo mechanizmų, konfliktinių situacijų išvengti nepavyksta.

Vertinant PGV, PGT vadovų ir objektų patikrinimus atliekančių VPP pareigūnų klausimynų atsakymus, pastebimas neatitikimas: nors visi klausimynų atsakymus pateikę vadovai nurodė vykdantys pavaldinių antikorupcinį švietimą, 11 iš 67 pareigūnų (16,42 proc.) teigė nieko nežinantys apie PAGD dovanų politiką, 9 pareigūnai (13,43 proc.) nurodė nebuvo instruktuoti, kaip turėtų elgtis, sulaukę pasiūlymo atlyginti mainais į tarnybinių pareigų neatlikimą. Šie duomenys rodo būtinybę organizuoti VPP pareigūnų periodinius antikorupcinio švietimo užsiėmimus, orientuojantis į praktinį

interesų derinimą ir dovanų politiką reglamentuojančių teisės aktų taikymą ir situacijų, kuriose gali kilti interesų konfliktas, sprendimą.

Patikrinimų proceso reglamentavimas

Visą objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų (toliau – patikrinimai) atlikimo procesą galima suskirstyti į tokius etapus:

- I. Patikrinimų planavimas:
 - a. tikrintinų objektų sąrašų sudarymas, juos priskiriant objektų grupei;
 - b. patikrinimų plano (grafiko) sudarymas, kiekvieną objektą priskiriant tikrinti konkrečiam pareigūnui.
- II. Patikrinimo vykdymas.
- III. Patikrinimų rezultatų įforminimas.
- IV. Nustatytų trūkumų šalinimo kontrolė.

I. Patikrinimų planavimas

Objektų sąrašų sudarymas

Patikrinimų aprašo 3 p. nurodyta, kad „visi tikrinami objektai skirstomi į keturias grupes (I, II, III, IV). Statiniai objektų grupėms priskiriami pagal naudojimo paskirtį (I priedas), vadovaujantis statinių klasifikavimą pagal jų naudojimo paskirtį reglamentuojančiais teisės aktais <...>“, 5.4 p. – „IV grupės objektų priešgaisriniai techniniai patikrinimai atliekami pasirinktinai“. Patikrinimų aprašo 1 priede nustatyta, kad „IV grupės objektai – I, II, III grupės objektams nepriskirti objektai“. Tai reiškia, kad į grupes skirstomi visi esantys objektai, IV grupės objektai gali būti tikrinami, bet gali būti ir netikrinami, o pasirinkimas tikrinti IV grupės objektą nėra laisvas – Patikrinimų aprašo 6 p. nustatyta, kad „IV grupės objektų (statinių, teritorijų, statybviečių) priešgaisriniai techniniai patikrinimai atliekami tik esant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nurodytiems neplaninių patikrinimų pagrindams <...>“.

Todėl tam, kad būtų sudarytas tikrinamų objektų sąrašas, reikia turėti visų objektų sąrašą, juos įvertinti pagal Objektų grupavimo kriterijus ir priskirti vienai iš keturių grupių. Šaltiniai, pagal kuriuos sudaromas tiek visų, tiek tikrinamų objektų sąrašas, nenurodomi jokiam teisės akte. Patikrinimų aprašo 9 p. nustatyta, kad „PGV arba PGT pareigūnai, priskirtose teritorijose atliekantys valstybinės priešgaisrinės priežiūros funkcijas, sudaro metinius objektų planinių priešgaisrinių techninių patikrinimų planus (toliau – patikrinimų planai), į kuriuos įtraukiami visi tais metais tikrintini objektai“. Nesant reglamentuotos tvarkos, pagal kurią būtų sudaromi ir atnaujinami tikrintinų (tikrinamų) objektų sąrašai, bei šaltinių, iš kurių būtų gaunama informacija apie objektus, kyla grėsmė, kad ne visi Objektų grupavimo kriterijus atitinkantys objektai, kuriems privaloma atlikti priešgaisrinius techninius patikrinimus, yra įtraukiami į tikrinamų objektų sąrašus ir tuo pačiu – į metinius objektų patikrinimų planus.

Problema, kad praktikoje gali būti tikrinami ne visi tikrintini objektai, iškėlė tiek STT (2020 m. vasario 18 d. antikorpucinio vertinimo išvada Nr. 4-01-1352), tiek PAGD Vidaus audito skyrius (2020 m. balandžio 14 d. veikos audito ataskaita Nr. 60-2). STT išvadoje iškeliamą tikrintinų objektų sąrašų patikimumo problematika (nereglamentuota, iš kokių šaltinių sudaromi kontroliuojamų objektų sąrašai, pagal kokių šaltinių informaciją jie tikslinami, papildant ir išbraukiant objektus iš sąrašo, kokios institucijos ir asmenys privalo teikti informaciją apie jau seniau pastatytuose ir pripažintuose tinkamais naudoti objektuose naujai pradedamas ūkines veiklas, kurios iš esmės keičia objektų paskirtį ir jų atitiktis priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams privalo būti tikrinama kitu periodiškumu, bei kaip tokie objektai įtraukiami į tikrinamų (tikrintinų) objektų sąrašus).

Struktūrinių padalinių vadovų teigimu, praktikoje pagrindinis naujų objektų įtraukimo į tikrinamų objektų sąrašus šaltinis yra statybos užbaigimo komisijos. Informacija apie naują statinį sužinoma, kai VPP pareigūnai dalyvauja statybos užbaigimo procedūroje. Kiti sužinojimo apie naujus eksploatuojamus pastatus ir įtraukimo į tikrinamų objektų sąrašą būdai yra objektus aptinkant vizualiai, sužinant iš žiniasklaidos, vykdant gretimų objektų tikrinimą, skundo tyrimą, prevencines akcijas, objekte kilus gaisrui. Tokie objektų sąrašų papildymo būdai sudaro sąlygas eksploatuoti objektus neatliekant jiems priešgaisrinių techninių patikrinimų. Dar daugiau, įvardijama problematika, kuomet dažnai keičiantis objektų savininkams, keičiama pastato paskirtis arba vykdoma įmonės plėtra, dėl ko turėtų kisti ir objekto grupė ar grupavimo kriterijai, tačiau apie pokyčius būna sužinoma tik objekto tikrinimo metu.

VPPV, reaguodama į STT išvadoje pateiktas pastabas, nurodo, jog „*Patikrinimų apraše planuojama nustatyti, kad VPP pareigūnai vykdydami aukščiau išvardintas funkcijas nustatę ar gavę informaciją apie I, II, III grupės objektą, privalo inicijuoti jo įtraukimą į tikrintinų objektų sąrašą*“. Matyti, kad pagal numatomą reglamentavimą objekto įtraukimas į (bendrą, o po to į konkrečios grupės) objektų sąrašą priklausys nuo to, ar pareigūnai „gaus informaciją“. Algoritmas, kuris užtikrintų, kad visi objektai patektų į sąrašą, nenumatytas, todėl korupcijos rizikos veiksnys tokiu reglamentavimu nebus pašalintas.

Objektų kriterijai

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 33 str. 5 d., „*ūkio subjekto veiklos planinių patikrinimų atlikimo periodiškumas turi būti pagrįstas ūkio subjekto rizikingumu*.“ Viešojo administravimo įstatyme vartojamą rizikingumo sąvoką reikėtų suprasti ir taikyti taip, kaip ji apibrėžiama Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169, (toliau – gairės) ir parengtose atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo IV skyriaus nuostatas. Gairių 5.2 p. rizikos vertinimas apibrėžiamas kaip „*procesas, kuriuo analizuojama žalos ar pavojaus saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybė ir poveikis, atliekant ūkio subjektų ir ūkinės veiklos rūšių rizikos dydžio apskaičiavimą ir nustatant rizikingiausius ūkio subjektus ir ūkinės veiklos rūšis*“, o 9 p. rizikos dydį lemiančiais veiksniais įvardijama žalos pasireiškimo tikimybė ir žalos poveikis, t. y. numatomų tokių įvykių žalingų pasekmių mastas (paveiktų žmonių skaičius, paveiktos teritorijos plotas ir pan.).

Pagal Patikrinimų aprašo 5 p. objekto tikrinimo periodiškumas priklauso nuo grupės, kuriai priskirtas objektas: I gr. objektų patikrinimai atliekami ne rečiau kaip kartą per metus, II gr. – ne rečiau, kaip kartą per 2 m., III gr. – ne rečiau, kaip kartą per 3 m. Objektų grupavimo kriterijai, pagal kuriuos skirtingų paskirčių objektai skirstomi į grupes, dažniausiai yra nustatomi pagal objekto plotą, aukštį, apgyvendinamų, dirbančių, vienu metu esančių žmonių sk. (11 iš 18 paskirčių), arba konkretizuojant objekto paskirtį, t. y. iš esmės visus tam tikros paskirties objektus priskiriant vienai ar kitai grupei, nepriklausomai nuo kitų parametrų (5 iš 18 paskirčių). Tik 2 iš 18 paskirčių objektus skirstant į grupes, nurodoma atsižvelgti į patalpų pavojingumo sprogimo bei gaisro atžvilgiu arba pavojingumo gaisro atžvilgiu kategorijas. Atsižvelgiant į gairėse pateiktą rizikų vertinimo reglamentavimą konstatuotina, kad Objektų grupavimo kriterijuose vyrauja objektų periodiškumo nustatymas pagal galimą gaisro padarinių mastą, nevertinant gaisro kilimo objekte tikimybės.

Patikrinimų aprašo 3 p. nurodoma, kad skirstant objektus į grupes statinio naudojimo paskirtis nustatoma „*vadovaujantis statinių klasifikavimą pagal jų naudojimo paskirtį reglamentuojančiais teisės aktais*“. Statinių klasifikavimą pagal jų naudojimo paskirtį reglamentuoja Statybos techninis reglamentas STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtintas aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 (toliau – Statybos techninis reglamentas). Vadovaujantis šio reglamento nuostatomis sudaryti ir Objektų grupavimo kriterijai, tačiau perkeliant šiame teisės akte reglamentuotą statinių klasifikavimą atlikta pakeitimų, kurie lemia dviprasmišką teisės akto aiškinimą ir apsunkina praktinį jo taikymą.

Visų pirma, Statybos techniniame reglamente pastatai klasifikuojami į grupes, kurios skirstomos į pogrupius. Reglamento 5 p. nurodyta, koku būdu pastatas, kurį sudaro įvairių paskirčių patalpos, priskiriamas paskirties grupei ir pogrupiui. Objektų grupavimo kriterijų lentelėje 14 iš 18 paskirties kriterijų įvardyti kaip pastatai, likę 4 – kaip pastatai (patalpos). Iš formuluotės nėra aišku, ar privaloma tikrinti ir jei taip, koku periodiškumu, pvz. vaikų darželio **patalpas**, įrengtas gyvenamajame pastate.

Antra, Statybos techniniame reglamente visi statiniai skirstomi tik į dvi (gyvenamų ir negyvenamų statinių) grupes, o šios grupės – į smulkesnius pogrupius. Tuo tarpu Objekto grupavimo kriterijuose gyvenami ir negyvenami pastatai išskiriami į atskiras objektų paskirčių kategorijas, lygiavertes kitoms paskirtims, kurios Statybos techniniame reglamente kategorizuojamos kaip jų (gyvenamų ir negyvenamų pastatų) pogrupiai. I grupės pastatams priskiriami negyvenami pastatai, „*kurių aukštis nuo gaisrinių mašinų važiavimo paviršiaus iki pastato aukščiausio aukšto grindų altitudės viršija 26,5 m.*“. Kyla klausimas, kuriai – I ar II – grupei būtų priskiriamas mokslo pastatas, atitinkantis ir šį kriterijų, ir mokslo pastatams taikomą II gr. kriterijų. Iš Objektų grupavimo kriterijų nėra aišku, kokie pastatai patenka į gana abstrakčią negyvenamų pastatų paskirties kategoriją.

Trečia, Objektų grupavimo kriterijų daugumos paskirčių objektų skirstymo į grupes kriterijai nėra suformuluoti visiškai korektiškai: 2 paskirties – poilsio pastatai, „*kuriuose yra 100 ir daugiau vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti*“ priskiriami I gr., „*kuriuose yra nuo 50 iki 100 vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti*“ – II gr., o III gr. priskiriami tie poilsio pastatai, kurie „*nepriskirti II grupės objektams*“. Tačiau griežtąja prasme II gr. objektams nėra priskirti ir I gr. kriterijus atitinkantys objektai, todėl poilsio pastatams taikomą III gr. kriterijų atitiks tokie pastatai, kuriuose yra **ir** iki 50, **ir** 100 ir daugiau vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti. Analogiškai suformuluoti 8 (sporto pastatų) ir 11 (gamybos, pramonės, sandėliavimo pastatų) III gr. kriterijai, atmetant tik II gr., bet paliekant I gr. kriterijus. 1-5 paskirčių objektų grupes apibrėžiantys intervalai persidengia. Pavyzdžiui, 1 paskirties viešbučių pastatai, kuriuose yra **100** ir daugiau vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti, priskiriami I gr. objektams; kuriuose yra **nuo 50 iki 100** vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti – II gr. objektams; kuriuose yra nuo 20 **iki 50** vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti – III gr. objektams. Šitaip apibrėžiant intervalus, viešbučių pastatai, kuriuose yra 100 apgyvendinimo vietų, gali būti priskiriami tiek I gr., tiek II gr., o 50 apgyvendinimo vietų turintys viešbučiai priskirtini tiek II gr, tiek III gr, objektams. Lygiai taip pat nėra aišku, kuriai grupei būtų priskiriami 100 vietų apgyvendinimo paslaugoms teikti turintys paslaugų pastatai, 500 m² bendro ploto prekybos pastatai, 500 m² bendro ploto maitinimo pastatai (patalpos), 200 m² bendro ploto restoranų, kavinių ir barų patalpos, įrengtos rūsiuose arba cokoliniuose aukštuose. Šie reglamentavimo netikslumai leidžia VPP pareigūnams analogiškų kriterijų objektus priskirti skirtingoms grupėms, kas iš esmės keistų jų tikrinimo periodiškumą.

Deklaravimo aprašo priedo „*Objekto atitikties gaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaracijos formos pavyzdys*“ 2 p. nurodoma, kad greta objekto pavadinimo ir adreso įrašoma naudojimo paskirtis pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatus, tačiau ne pagal Patikrinimų aprašo 1 priedo Objektų grupavimo kriterijus.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarimo Nr. 695 redakcija), 3 priede „*Pastatų pagrindinė naudojimo paskirtis*“ ir 4 priede „*Patalpų, suformuotų atskirais nekilnojamojo turto objektais, pagrindinė naudojimo paskirtis*“ išvardyti kriterijai iš esmės atitinka kriterijus, įtvirtintus Statybos techniniame reglamente STR 1.01.03:2017 – išskiriamos dvi (gyvenamosios ir negyvenamosios) pastatų ir patalpų paskirtys, kurios yra suskirstytos į smulkesnes sritis.

Dalis struktūrinių padalinių vadovų neaiškia įvardijo tiek objektų priskyrimo pagal objekto paskirtį ir grupės kriterijus tvarką (procedūrą), tiek pačius paskirties ir grupės kriterijus. Kaip nurodė šie pareigūnai, ne visada objektų priskyrimas yra paprastas („*kartais iškyla klausimų dėl objekto grupės nustatymo (paslaugų sfera)*“, „*neaiškumai dėl Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašo 1 priedo paslaugų objektų*“).

VPP pareigūnų pateiktuose klausimynų atsakymuose yra nurodyta: „*dažniausiai objektas tam tikrai grupei priskiriamas atsižvelgiant į jame vykdomą veiklą (apžiūrėjus vizualiai), gali būti, kad vykdoma veikla neatitinka objekto paskirties nurodytos jo registrų duomenyse*“. Tai rodo, kad dalis VPP pareigūnų objekto paskirtį ar jame vykdomos veiklos rūšį „nustato“ ne vadovaudamiesi dokumentuose nurodoma veikla, bet savo subjektyviu vertinimu.

Nevienodas objektų skirstymo į grupes kriterijų suvokimas ir jų taikymas lemia tai, kad vienodų savybių objektams gali būti taikomi skirtingi skirstymo į grupes kriterijai, skirtingas tikrinimo periodiškumas ir tai vertintina korupcijos rizikos veiksniumi.

Tikrinamų objektų sąrašai: Vilniaus miesto pavyzdys

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą objektų patikrinimo srityje, didelis dėmesys teiktas tikrintinų objektų sąrašų analizei. Atsižvelgiant į Objektų grupavimo kriterijus, valstybės įstaigų duomenų bazėse ir registruose kaupiamą informaciją, aukščiau aptartus teisinio reglamentavimo trūkumus ir VPP pareigūnų pateiktus klausimynų atsakymus, pasirinkti galimi informacijos apie objektus šaltiniai, pateiktos užklauskos pagal Objektų grupavimo kriterijus, gauta informacija sulyginama su Vilniaus miesto tikrintinų objektų sąrašu. Objektų sąrašas lygintas su šių registrų duomenimis:

1. Registrų centro Nekilnojamojo turto registro (toliau – NTR) duomenys (gauti VĮ „Registrų centras“ 2020 m. lapkričio 6 d. raštu Nr. NS-30528 (9.13 E));
2. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Leidimų-higienos pasų sąrašas (vieša prieiga internete <https://vs.nvsc.lt/lhp/index.php>).

Taip pat susisiekti su šiomis įstaigomis:

1. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybų inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – VTPSI) dėl Informacinės sistemos „Infostatyba“ duomenų teikimo. Statybos užbaigimas gali būti įformintas trimis būdais:

- 1) statybos užbaigimo komisijos būdu;
- 2) ekspertizės ir deklaravimo būdu;
- 3) deklaracijos būdu.

Informacija apie statybos užbaigimą PAGD gaunama tik vienu (pirmu) iš trijų išvardytų atvejų – VPP pareigūnams tiesiogiai dalyvaujant statybos užbaigimų komisijos darbe. Duomenų dėl likusių dviejų atvejų teikimo su VTPSI suderinimas laikytinas esminiu žingsniu norint Informacinę sistemą „Infostatyba“ pasitelkti kaip pilnavertišką tikrinamų objektų sąrašų sudarymo šaltinį.

2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos dėl Mokesčių mokėtojų registro (toliau – MMR) duomenų teikimo. Derinant teiktinų duomenų apimtį susidurta su sunkumais Objekto paskirties kriterijus priderinant prie Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus.

Vilniaus PGV VPPS pateikė Vilniaus PGV objektų sąrašą, į kurį iš viso įtraukti 4849 tikrintini objektai. Iš jų 679 objektai pažymėti esantys Vilniaus r. sav. teritorijoje, tad Vilniaus m. pagal sąrašą tikrinama 4170 objektų. Vadovaujantis objektų grupavimo kriterijais, sąrašė objektai suskirstyti į grupes: I gr. priskirti 852 objektai, II gr. – 1300, III gr. – 1984, IV gr. – 34. Sąrašė pateikiamas objekto pavadinimas, adresas, bylos Nr., kito tikrinimo data ir objektą tikrinsiantis inspektorius. Tačiau sąrašas yra bendras ir pagal Objektų grupavimo kriterijuose nurodytas paskirtis nėra suskirstytas.

NTR fiksuojami duomenys apie objekto paskirtį ar bendrą objekto plotą, todėl duomenys, gauti apie prekybos pastatus, kultūros pastatus (patalpas), maitinimo pastatus (patalpas), sporto pastatus, mokslo pastatus, religinius pastatus ir specialiuosius pastatus laikytini pakankamai patikimais, kad būtų galima atlikti išsamų šių duomenų ir Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašo palyginimą. Likusieji objektų grupavimo kriterijai, kaip apgyvendinimo vietos, dirbančių žmonių kiekis, pavojingumo sprogimo bei gaisro atžvilgiu kategorijos, automobilių stovėjimo vietos ir kt., į NTR netraukiami, todėl išsamus jų lyginimas su Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašu neatliktas.

NTR duomenų palyginamumą su Vilniaus m. tikrinamų objektų sąrašu komplikuoja tai, kad tame pačiame pastate (tuo pačiu adresu) esantis objektas, susidedantis iš skirtingos paskirties patalpų, NTR bus išskaidytas ir nurodytas keletą kartų, kai objektų sąrašė jis įtrauktas kaip vienas objektas. Pavyzdžiui, Vilniaus m. tikrinamų objektų sąrašė esanti ugdymo įstaiga, į jį įtraukta kaip vienas objektas, NTR duomenų lentelėje atskirai pateikiama kaip mokslo paskirties (mokykla) ir maitinimo paskirties (valgykla) arba mokslo paskirties ir sporto paskirties (sporto salė, stadionas, aikštelė) patalpos. Kitas atvejis, kuomet NTR išskirstytos tame pačiame objekte esančios administracinės ar prekybos patalpos, į Vilniaus m. objektų sąrašą įtrauktos kaip vienas administracinis ar prekybos pastatas. Siekiant išvengti pasikartojančių duomenų įtraukimo į analizę, tuo pačiu adresu NTR nurodomos kelios patalpos prilygintos vienam objektui.

Atlikus duomenų palyginimą nustatyta:

1. Iš prekybos paskirtimi NTR įregistruotų 1437 objektų į Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašą neįtraukta ne mažiau nei 327 skirtingais adresais esantys objektai (22,92 proc.): 30 I gr. objektų, 58 II gr. objektai, 239 III gr. objektai.
2. Iš kultūros paskirtimi NTR įregistruotų 345 objektų į Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašą neįtraukta ne mažiau nei 64 skirtingais adresais esantys objektai (18,55 proc.): 33 I gr. objektai, 10 II gr. objektų, 21 III gr. objektas.
3. Iš maitinimo paskirtimi NTR įregistruotų 687 objektų į Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašą neįtraukta ne mažiau nei 214 skirtingais adresais esančių objektų (31,15 proc.): 6 I gr. objektai, 10 II gr. objektų, 198 III gr. objektai.
4. Iš sporto paskirtimi NTR įregistruotų 196 objektų į Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašą neįtraukta ne mažiau nei 22 skirtingais adresais esantys objektai (11,23 proc.): 4 I gr. objektai, 6 II gr. objektai, 12 III gr. objektų.
5. Iš mokslo paskirtimi NTR įregistruotų 586 objektų į Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašą neįtraukta ne mažiau nei 66 skirtingais adresais esantys objektai (11,26 proc.).

Iš viso pagal Registrų centro pateiktus NTR duomenis patikrinus 3251 objektą nustatyta, kad į Vilniaus m. tikrintinų objektų sąrašą iš jų neįtraukta ne mažiau nei 693 skirtingais adresais esantys objektai (21,32 proc.). Iš jų 470 (67,82 proc.) yra III gr. priskirtini objektai. Nors duomenys yra apytikriai, o realūs Vilniaus m. tikrintinų objektų neįtraukimo į sąrašą atvejų kiekiai gali šiek tiek svyruoti (būti tiek mažesni, tiek didesni), iš pateiktos analizės stebima aiški dalies privalomų tikrinti objektų neįtraukimo į tikrintinų objektų sąrašus tendencija. Darytina prielaida, kad panaši objektų neįtraukimo tendencija bus stebima ir kitose PGV.

VPPV duomenimis, Valstybinės priešgaisrinės priežiūros veiklos informacinėje sistemoje (toliau – VPPVAIS) iki 2019 m. liepos 1 d. I-III gr. objektų buvo 25728, iki 2020 m. liepos 1 d. – 26240 objektų. Per metų laikotarpį tikrintų objektų kiekis padidėjo 512 arba 2 proc. Pagal nustatytas Vilniaus m. tikrintinų objektų neįtraukimo į objektų sąrašą apimtis darant prielaidą, kad Lietuvos Respublikos mastu neįtrauktų į sąrašą objektų būtų bent 10-15 proc., tikėtina, kad į VPPVAIS gali būti neįtraukta apie 2500 – 4000 objektų.

Objektų priskyrimas pareigūnams

STT išvadoje įvardijama tikrinamų objektų priskyrimo pareigūnams reglamentavimo problematika. Pagal Patikrinimų aprašo 11 p., „objektai valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnams priskiriami atsižvelgus į kiekvieno jų profesionalumą ir turimą kvalifikaciją. Planuojant patikrinimus taikomas rotacijos principas (vietoj ankstesnį objekto patikrinimą atlikusio pareigūno skiriamas kitas), išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl organizacinių kliūčių“. Nėra aišku, kokiais kriterijais įvertinamas pareigūno profesionalumas (darbo patirtimi VPP srityje, vidaus tarnybos stažu, sprendimų apskundimo kiekiu ar kt.) ir kvalifikacija (einamos pareigos, išklaustyti kursai ar kt.) bei kaip jis daro įtaką objektų priskyrimui, kadangi nei šiame, nei kituose teisės aktuose tai nėra reglamentuota. Atsižvelgdama į STT rekomendaciją VPPV nurodė, jog ketinama „atsisakyti nuostatos dėl objektų priskyrimo pareigūnams atsižvelgiant į jų profesionalumą ir turimą

kvalifikaciją. Ši nuostata neatitinka realios situacijos, nes objektus pareigūnams taikydama rotacijos principą automatiškai priskiria Valstybinės priešgaisrinės priežiūros veiklos informacinė sistema (VPPVAIS), kuri niekaip nevertina pareigūnų turimos kvalifikacijos“. Tačiau pagal VPP pareigūnams skirtų klausimynų atsakymus galima daryti išvadą, kad kartais į pareigūno turimą patirtį ar jo specializaciją tikrinamų objektų srityje atsižvelgiama, kai planuojamas sudėtingo objekto patikrinimas. Tokia galimybė yra, nes VPPVAIS įdiegta rotacijos funkcija neveikia sklandžiai, pvz., objektai priskiriami nebedirbantiems pareigūnams. Todėl neišvengiamai yra įsikišama į galutinį objektų pareigūnams priskyrimą, taip pat korekcijos atliekamos atsižvelgiant į pareigūnų užimtumą ir pan.

Patikrinimų aprašo 11 p. numatyta, kad rotacijos principas taikomas (visada), išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl organizacinių kliūčių. STT išvadoje nurodoma, kad toks neapibrėžtumas (nenustatyti atvejai ir aplinkybės, kada gali būti nesilaikoma rotacijos principo) didina korupcijos pasireiškimo riziką. VPPV, reaguodama į STT rekomendaciją, planuoja „*numatyti baigtinį sąrašą objektyvių aplinkybių, kurios leistų netaikyti rotacijos principo (pareigūno ligos, atostogų, viešųjų ir privačių interesų konflikto ar atleidimo iš tarnybos atvejais)*“.

Rotacijos principas

Viena iš galimų interesų konflikto situacijų, kuri yra labiau tikėtina mažesnėse savivaldybėse – kai VPP pareigūnas tikrina objektą, kurio vadovą (ar kitą aukštas pareigas užimantį įmonės darbuotoją) ne tik pažįsta asmeniškai, bet juos sieja bičiuliški santykiai. Tai praktiškai sunkiai nustatoma ir eliminuojama situacija, jei pats VPP pareigūnas to nedeklaruoja ir nesistengia išvengti interesų konflikto, kylančio dėl tokios pažinties. Kita vertus, siekiant išvengti interesų konflikto, 3 VPP pareigūnus turinčiose PGT gali būti praktiškai neįgyvendinamas rotacijos principas. Pavyzdžiui, jei vieno pareigūno nėra tarnyboje (atostogos, nedarbingumas, neužpildytas etatas), kitas pareigūnas jau atliko praeitą planinį objekto patikrinimą, o trečias pareigūnas yra susijęs su objekto savininku ar atstovu interesų konfliktą galinčiais sukelti ryšiais ir pareiškia nusišalinimą, PGT viršininkui tenka atsakomybė priimti sprendimą, kurias nuostatas pažeisti – atmesti pareigūno, esančio interesų konflikto situacijoje, nusišalinimą ir pavesti jam atlikti patikrinimą, nepaisyti rotacijos principo ar rizikuoti neįvykdyti patikrinimų plano arba pavėluotai patikrinti objektą, galbūt laiku neužkertant kelio objekte daromiems priešgaisrinės saugos pažeidimams.

Siekiant sumažinti interesų konfliktų galimybę, Vilniaus PGV taiko praktiką objektų patikrinimą rotuoti ne tik tarp tos savivaldybės VPP pareigūnų, bet tarp visos valdybos pareigūnų. Toks principas galėtų būti taikomas visoje Lietuvoje, tačiau svarbu atkreipti dėmesį į būtinybę užtikrinti, kad VPP pareigūno darbas (savarankiškai) tikrinant objektą kitoje, nei jis dirba, savivaldybėje, būtų tinkamai reglamentuotas teisės aktais (pareigybės aprašymas, PGT nuostatai, kam rašomas tarnybinis pranešimas po patikrinimo, VPP pareigūno pavaldumo klausimas ir pan.). Nes pagal dabartinį objektų patikrinimo teisinį reglamentavimą VPP pareigūnams yra priskiriamos jų veiklos teritorijos („*PGV arba PGT pareigūnai, priskirtose teritorijose atliekantys valstybinės priešgaisrinės priežiūros funkcijas <...>*“ (Patikrinimų aprašo 9 p., 13 p. formuluotė)). Siekiant įgyvendinti objektų rotacijos tarp PAGD teritorinių struktūrinių padalinių principą, reikia spręsti klausimą dėl VPP pareigūnams priskirtos teritorijos, nepakanka tik priskirti tikrintiną objektą.

Nors vadovai pabrėžia, kad rotacijos principo laikomasi visada, jų teigimu, VPPVAIS rotacijos funkcija ne visada veikia sklandžiai, kartais tenka ją koreguoti rankiniu būdu. Priskyrimas „rankiniu būdu“ (koregavimas) vykdomas įvairiai: „*VPPVAIS objektų priskyrimą rankiniu būdu atlieka patys pareigūnai, kuriems tais metais priklauso tikrinti objektus priskirtoje zonoje (pagal vidinį susitarimą)*“; „*perskirstymą atlieka VPPS viršininkas viso skyriaus susirinkimo metu, viešai nagrinėjant kam kokius ir kiek objektų priskirti, įvertinant pareigūno funkcijas, užimtumą ir kvalifikaciją*“. Rankinio koregavimo priežastimis pateikiamos pareigūnų atostogų ar nedarbingumo atvejai, sudėtingo objekto priskyrimas neseniai įsidarbinusiam pareigūnui, taip pat ir priskyrimo tikrinti objektą jau nebedirbančiam asmeniui ar pareigūnų nusišalinimo dėl galimo interesų konflikto

atvejai. Į rotacijos principo taikymą įsikišant žmogiškajam faktoriui, korupcijos rizikos veiksniai gali likti neišspręsti.

VPPVAIS ir Priežiūrą atliekančių institucijų informacinė sistema (toliau – PAIIS)

Kaip klausimų atsakymuose pažymi VPPV viršininkas, iš teritorinių struktūrinių padalinių buvo gauta pasiūlymų dėl VPPVAIS tobulinimo, tačiau atsižvelgiant į bendros sistemos PAIIS kūrimą, priimta tik dalis pasiūlymų („*dėl struktūros tvarkymo*“). VPPVAIS, kurios nuostatai patvirtinti PAGD direktoriaus 2011 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 1-179, buvo sukurta siekiant efektyviai vykdyti VPP pareigūnų darbo planavimą ir atliekamų užduočių kontrolę, rinkti, kaupti ir analizuoti duomenis apie vykdomą veiklą VPP srityje, sukurti paslaugų gavėjams lengvai prieinamą elektroninio deklaratavimo ir paslaugų teikimo portalą, automatizuoti dokumentų rengimą. VPPVAIS funkcijos apima darbo dokumentų rengimo proceso automatizavimą (11.2 p.), efektyvų VPP pareigūnų darbo planavimo ir atliekamų užduočių kontrolės vykdymą (11.3 p.), operatyvų duomenų valstybės registrams, valstybės informacinėms sistemoms, juridiniams ir fiziniams asmenims teikimą (11.6 p.), tačiau realybėje ši informacinė sistema yra uždara, neturinti sąsajų su kitų institucijų duomenų bazėmis ir neatliekanti daugumos jai priskirtų funkcijų. VPP pareigūnų VPPVAIS daugiausiai naudojama tikrintinų objektų skirstymo metu įgyvendinant rotacijos principą – kad tas pats pareigūnas nebūtų du kartus iš eilės paskirtas tikrinti to paties objekto. Funkcija taip pat įgyvendinama nepilna apimtimi, kadangi dėl pareigūnų nedarbingumo, atostogų, kaitos, kvalifikacijos, galimų interesų konfliktų, objektų sudėtingumo ir kt. atvejų, VPPVAIS automatiškai objektams priskirtus pareigūnus tenka koreguoti rankiniu būdu.

VPPVAIS atnaujinimo ir modernizavimo darbai iš esmės nevykdomi todėl, kad Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, pasinaudodama Europos Sąjungos lėšomis, vykdo PAIIS kūrimą (projektas „PAIIS sukūrimas ir įdiegimas“, projekto kodas 10.1.4-ESFA-V-921).

PAIIS, kurios nuostatai patvirtinti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2019 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 4-542, siekiama „*informacinių technologijų priemonėmis užtikrinti veiklos priežiūros funkcijų atlikimą, veiklos priežiūros proceso stebėjimą, didinti ūkio subjektų informuotumą ir mažinti veiklos priežiūros našumą ūkio subjektams*“ (8 p.).

Nors PAIIS kūrimas turėjo būti užbaigtas 2020 m. III ketvirtį, dėl jo sudėtingumo kūrimo terminas gali būti tęsiamas dar keliems metams arba visai nutrauktas. Atsižvelgiant į esamą PAIIS kūrimo baigties neapibrėžtumą, siūloma užtikrinti VPPVAIS veiklos tęstinumą, modernizuojant šią sistemą taip, kad būtų įgyvendinamos jos nuostatuose numatytos funkcijos.

Patikrinimų periodiškumas

Patikrinimų aprašo 5 p. detalizuojamas objektų priešgaisrinių techninių patikrinimų periodiškumas: „*I grupės objektų priešgaisriniai techniniai patikrinimai atliekami **ne rečiau** kaip kartą per metus (5.1 p.), II grupės objektų – **ne rečiau** kaip kartą per 2 metus (5.2 p.), III grupės objektų – **ne rečiau** kaip kartą per 3 metus“ (5.3 p.), tačiau kriterijai, pagal kuriuos būtų priimamas sprendimas objektus tikrinti dažnesniu, nei maksimalus galimas patikrinimų periodiškumas, taip pat ir šį sprendimą priimančias asmenys nekonkretizuojami. Tokia formulė leidžia teigti, kad atsižvelgiant į objekto grupę galima pasirinkti ir dažnesnį, nei 1, 2 ar 3 metų planinių patikrinimų atlikimo periodiškumą, bet nenustatomas minimalus laikotarpis tarp dviejų planinių patikrinimų. Pagal tokį reglamentavimą visų grupių objektai gali būti tikrinami pvz., kas pusę metų, arba kad tas pats VPP pareigūnams analogiškus (tos pačios paskirties ir grupės) objektus gali tikrinti skirtingu periodiškumu. Kito patikrinimo datą VPPVAIS įveda patikrinimą atlikęs pareigūnas, taigi tik nuo jo pasirinkimo (subjektyvios nuomonės) priklauso, kaip bus įgyvendinama tikrinimo periodiškumą reglamentuojanti nuostata, kas sudaro prielaidą tikrinančiam pareigūnui tikėtis (ar objekto savininkui siūlyti) neteisėto atlygio už tai, kad objektas būtų tikrinamas kiek įmanoma rečiau, neperžengiant Patikrinimų aprašo nustatytą ribą.*

Pagal Patikrinimų aprašo 5.5 p. „objektų atitiktį priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravę objektai tikrinami PAGD nustatyta tvarka, bet **ne dažniau kaip**: I grupės objektų – kartą per 3 metus“ (5.5.1 p.), „II grupės objektų – kartą per 4 metus“ (5.5.2 p.), „III grupės objektų – kartą per 5 metus“ (5.5.3 p.). Patikrinimų aprašo 27 p. nustatyta, kad tokių objektų, kuriems atlikus objekto planinį priešgaisrinį techninį patikrinimą ir nenustačius eksploatuojamų objektų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų, kitas „patikrinimas planuojamas vadovaujantis 5.5 papunktyje nurodytu periodiškumu“. Numatant tik minimalius patikrinimų periodiškumo terminus, sudaroma teisinė galimybė objektų, kuriems atlikus patikrinimą nenustatyta pažeidimų, planinį priešgaisrinį patikrinimą nukelti neribotam laikui.

Pažymėtina, kad pagal Deklaravimo aprašo 14 p., Deklaracija PAGD PGV ar PGT „teikiama ir joje pateiktos informacijos atitikties faktinėms aplinkybėms patikrinimas atliekamas: I grupei priskiriamų objektų – **kas 3 metai**“ (14.1 p.), „II grupei priskiriamų objektų – **kas 4 metai**“ (14.2 p.), „III grupei priskiriamų objektų – **kas 5 metai**“ (14.3 p.). Taigi PAGD nustato vienareikšmišką objektų, kurių savininkai ar atstovai pateikė objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaracijas, patikrinimų periodiškumą, nepaliekant galimybės nustatyti ilgesnius patikrinimų terminus (ką, nenustačius pažeidimų, leidžia Patikrinimų aprašo 5.5 p. formuluotė „ne dažniau kaip“).

Praktikoje ne visos valdybos vienodai taiko Objekto atitikties tikrinimo tvarkos aprašo 5 p. reglamentuotą objektų patikrinimo periodiškumą. Dažniausiai laikomasi maksimalių tikrinimo periodiškumo terminų, tačiau pasinaudojama ir galimybe objektą, priklausomai nuo grupės, tikrinti dažniau, nei kartą per vienerių, dvejų ar trejų metų laikotarpį. Pažymėtinas ir 5.4 p. nevienodas taikymas – atsižvelgiant į objekto grupę ir tikrinimų periodiškumą, naujai pripažintų tinkamais naudoti objektų pirmasis planinis priešgaisrinis techninis patikrinimas daugumoje valdybų atliekamas: I gr. objektų – kitais metais po objekto pripažinimo, II gr. – po dvejų metų, III gr. – po trejų metų, tačiau pateiktas ir atsakymas, kad „naujai pripažinto tinkamu naudoti objekto pirmasis planinis priešgaisrinis techninis patikrinimas atliekamas sekančiais metais (nepriklausomai nuo jų grupės), kai jis yra įtrauktas į metinius objektų planinių priešgaisrinių techninių patikrinimų planus“.

II. Patikrinimo vykdymas

Objekto atstovo informavimas apie planuojamą patikrinimą

Patikrinimų aprašo 16 p. nurodyta, kad VPP pareigūnas „prieš 10 darbo dienų privalo informuoti objekto savininką, teisėtą valdytoją, vadovą ar jų raštiškai įgaliotą asmenį (toliau – objekto atstovas) telefonu, raštu arba elektroniniu būdu apie numatomą patikrinimą <...>“. Pagal Patikrinimų aprašo 17 p., patikrinimą atliekantis VPP pareigūnas (pareigūnų grupė) „privalo <...> turėti įgalioto asmens pasirašytą pavedimą „Pavedimas atlikti objekto priešgaisrinį techninį patikrinimą“ (2 priedas) atlikti patikrinimą <...>“. Iš šio reglamentavimo nėra aišku, ar pavedimas atlikti patikrinimą išrašomas tik VPP pareigūnui informavus objekto atstovą apie numatomą patikrinimą, ar gali būti išrašomas ir anksčiau, patikrinimo datos nesuderinus su objekto atstovu. Toks reglamentavimas neužtikrina pavedimą pasirašančiam asmeniui galimybės kontroliuoti, kaip VPP pareigūnai laikosi Patikrinimų aprašo 16 p. nurodyto informavimo termino. Siekiant užtikrinti pavedimą pasirašančiam asmeniui šią galimybę, siūlytina aiškiai reglamentuoti objekto atstovo informavimo apie numatomą patikrinimą procedūros ir Pavedimo atlikti objekto priešgaisrinę techninį patikrinimą pasirašymo eiliškumą, bei Pavedimo atlikti objekto priešgaisrinę techninį patikrinimą formą papildyti įrašu apie tikrinamo objekto atstovo informavimo apie numatomą patikrinimą datą ir būdą.

Nefiksuoti pažeidimai

Klausymynų atsakymuose kai kurių struktūrinių padalinių vadovai pažymėjo, kad „inspektoriai ne visada fiksuoja pažeidimus, kad nereikėtų rašyti protokolų ir dažnai nefiksuoti

pažeidimai lieka nepašalinti“ arba pateikė siūlymą numatyti kriterijus, kada už nežymius pažeidimus nebūtų surašomi administracinio nusižengimo protokolai, „nes inspektoriai ne visada fiksuoja pažeidimus, kad nereikėtų vykdyti šio proceso. Tokie pažeidimai lieka nepašalinti“. Pažymėtina, kad departamento direktoriaus 2016 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 1-445 nustatyti kriterijai, pagal kuriuos priešgaisrinę ir civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai laikomi mažai pavojingais, ir nurodyta *„pareigūnams, pripažinusiems padarytą administracinį nusižengimą mažai pavojinga veika ir pareiškusiems administracinį nusižengimą padariusiam asmeniui žodinę pastabą, tai pažymėti Administracinių nusižengimų registre“.*

Iš pateiktų atsakymų matyti, kad tendencija nefiksuoti (nežymių) pažeidimų gali būti dėl nepakankamo teisės aktų išmanymo, dėl VPP pareigūnų aplaidaus, atsainaus ir neatsakingo požiūrio į atliekamas pareigas, arba dėl korupcinio pobūdžio susitarimų su tikrinamų objektų atstovais. Todėl siūlytina VPPV imtis priemonių spręsti šias problemas.

STT išvadoje pateikiamas siūlymas *„nustatyti patikrinimų metu užfiksuotų pažeidimų privalomą fiksavimą fotografuojant, darant vaizdo įrašus, kopijuojant dokumentus ir pan.“*, kas turėtų palengvinti patikrinimo metu nustatytų pažeidimų ir skirtų sankcijų pagrįstumą ginčo su objekto savininku ar atstovu atveju. Tačiau ši priemonė iki galo neišspręstų aukščiau aprašytos ir panašiais atvejais kylančios problemos, kuomet esant įtarimams dėl galimai netinkamai VPP pareigūno atliekamų patikrinimų (dėl aplaidumo arba korupcinio pobūdžio pagrindais), tampa sudėtingas pareigūno veiksmų vertinimo procesas. Atsižvelgiant į STT pateiktą siūlymą bei siekiant užtikrinti galimybę objektyviai įvertinti kiekvieno VPP pareigūno atliekamų patikrinimų kokybę, siūlytina vykdant objekto patikrinimus VPP pareigūnams paskirti dėvėti prie uniformos tvirtinamas mobilias vaizdo stebėjimo priemones (angl. *body camera*), kurios atliktų vaizdo ir garso fiksavimą viso patikrinimo metu.

Grižtamasis ryšys

VPP pareigūnų darbo tikrinant objektus vertinimo šaltiniu laikytini pačių objektų atstovų atsiliepimai. Departamento Konsultavimo tvarkos aprašo, patvirtinto departamento direktoriaus 2020 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 1-12, 59 p (toliau – Konsultavimo tvarkos aprašas), nustatyta, kad *„paklausejai, kuriems buvo suteiktos konsultacijos, departamento teikiamų konsultacijų kokybę ir kitus atliekamos priežiūros veiksmus gali įvertinti atsakydami į Asmenų aptarnavimo kokybės vertinimo anketos, skelbiamos departamento interneto svetainės skyriuje „Ūkio subjektų nuomonės teikimas“, klausimus“.* PAGD interneto svetainėje skelbiama Anketa dėl asmenų aptarnavimo VPGT (<https://pagd.lrv.lt/lt/ukio-subjektu-prieziura-1/asmenu-aptarnavimo-kokybes-vertinimo-anketa-1/anketa-del-asmenu-aptarnavimo-vpgt>) (toliau – Anketa), sudaryta iš 8 klausimų su pateikiamais galimais atsakymų variantais. Klausimai apima tiek VPP pareigūnų teikiamų konsultacijų kokybę, bendravimą, tiek ūkio subjektų veiklos priežiūros vykdymą. Anketoje nėra vietos, skirtos įrašyti konkretaus konsultaciją suteikusio ar patikrinimą atlikusio pareigūno vardui ir pavardei, joje taip pat nėra klausimų apie korupcijos apraiškas, su kuriomis galimai susidūrė objekto atstovas VPP pareigūnui atliekant patikrinimą. Konsultavimo tvarkos aprašas nereglamentuoja, koku būdu Anketomis pateikti duomenys turėtų būti kaupiami, sisteminami, nagrinėjami ar panaudojami. Taip pat nėra aišku, ar objektų atstovai yra pakankamai informuojami apie galimybę tokia forma pateikti atsiliepimą. Siūlytina patvirtinti atskirą Anketos apie objekto patikrinimo atlikimą formą ir nustatyti prievolę objekto patikrinimą atliekančiam VPP pareigūnui pateikti ją objekto atstovui patikrinimo metu.

Patikrinimus atliekančių pareigūnų skaičius

Pažymėtina tai, jog Patikrinimų aprašo 17 p. įvardijamas *„patikrinimą atliekantis valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnas (pareigūnų grupė)“*, tačiau toliau nei šiame, nei kituose teisės aktuose atvejai, kuomet patikrinimą atlieka pareigūnų grupė, nėra reglamentuoti.

Nenustatyta nei pareigūnų grupės sudarymo ir skyrimo tikrinti objektą tvarka, nei kriterijai, pagal kuriuos būtų nustatoma, kokių objektų patikrinimus turėtų vykdyti vienas ar keli pareigūnai.

Praktikoje vertinant situaciją, kuomet objektą tikrinti pavedama pareigūnų grupei, PGT vadovai išskyrė neplaninius patikrinimus, faktinių aplinkybių patikrinimus, esant ypatingo, sudėtingo, didelės apimties objekto patikrinimui ar kai matoma, kad gali kilti prieštaravimų ar skundų. Teigta, kad to paties objekto tikrinimą skirti dviem pareigūnams tikslinga, apmokant naują darbuotoją (tarnybinės pagalbos teikimo atveju). Dalis PGT vadovų nurodė, kad skirdami objektą tikrinti pareigūnų grupei, vadovaujasi Objekto atitikties patikrinimo tvarkos aprašo 17 p., tiesioginio vadovo pavedimu, tačiau pažymėjo, kad konkreti pareigūnų grupės sudarymo ir objekto patikrinimo procedūros tvarka nėra reglamentuota.

Nedideli prekybos, maitinimo ir paslaugų paskirties objektai

PAGD direktorius 2011 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 1-327 „Dėl Gaisrinės saugos reikalavimų nedideliems prekybos, maitinimo ir paslaugų paskirties statiniams (patalpoms) klausimyno patvirtinimo“ yra nurodęs VPP pareigūnams, tikrinant nedidelius prekybos (iki 100 m²), maitinimo (iki 200 m²) ir paslaugų paskirties (iki 100 m²) statinius (patalpas), jų atitiktį vertinti pagal klausimyne nurodytus gaisrinės saugos reikalavimus, o už nustatytus kitų gaisrinės saugos reikalavimų, kurie neįtraukti į klausimą, pažeidimus, poveikio priemonės taikyti tik išimtiniais atvejais, atsižvelgiant į galimus sunkius pažeidimo padarinius. Toks neapibrėžtumas, nenustatant, kas yra išimtiniai atvejai ir kada padariniai laikytini sunkiais, yra korupcijos rizikos veiksnys.

Objektų patikrinimo statistika

Remiantis VPPV pateikta informacija ir veiklos audito ataskaitos duomenimis, pažymėtina metinių objektų patikrinimo planų įgyvendinamumo problematika. Neįvykdžius 2018 m. objektų patikrinimo plano, tais metais nepatikrinti 1148 privalomi tikrinti objektai perkelti į 2019 m. 2019 m. iš viso suplanuota patikrinti 8710 objektų (7562 suplanuoti ir 1148, perkelti iš 2018 m.), liko nepatikrinta – 159.

Nors lyginant su 2018 m., 2019 m. stebimas ženklus situacijos pagerėjimas, tačiau paisant Viešojo administravimo įstatymo 33 str. 3 d. nuostatų įgyvendinimo, tebelieka siektinas rezultatas – metinio objektų patikrinimų plano įgyvendinimas visa apimtimi.

III. Patikrinimo rezultatų įforminimas

Patikrinimo metu nenustačius pažeidimų (Patikrinimų aprašo 27 p.), taip pat kai patikrinimas atliekamas pripažinus statinį (patalpą) tinkamu naudoti (Patikrinimų aprašo 20 p.), apie tai tarnybiniu pranešimu informuojamas objekto patikrinimą atlikti įpareigojęs pareigūnas. Kaip pažymėjo ir STT, dokumente nėra nustatyta, per kiek laiko nuo patikrinimo atlikimo ar statinio (patalpos) pripažinimo tinkamu naudoti turi būti surašomas tarnybinis pranešimas. Reaguodama į pastabą VPPV nurodė, jog planuojama reglamentuoti patikrinimo dokumentų surašymo ir registravimo terminus (ne vėliau kaip per 10 darbo dienų).

Išanalizavus dalį 2019 m. liepos 1 d. – 2020 m. birželio 31 d. objektų patikrinimo dokumentų pastebėta, kad pažeidimų nenustatymo atveju tarnybinis pranešimas apie patikrinimo rezultatus paprastai surašomas praėjus nuo 5 iki 10 darbo dienų po patikrinimo atlikimo. Nustačius pažeidimų, nurodymas dėl objekto priešgaisrinės būklės pagerinimo ar išspėjimas dėl nepatenkinamos objekto priešgaisrinės būklės dažniausiai užpildomas ir užregistruojamas tą pačią arba kitą darbo dieną po objekto patikrinimo, rečiau – praėjus 5-7 dienoms po patikrinimo.

Pagal Patikrinimų aprašo 23 p., „pažeidimų, nustatytų I, II ir III grupės objektuose, šalinimo terminai negali būti ilgesni nei iki kito jų planinio patikrinimo. Nustačius pažeidimų tikrinant IV grupės objektus, nurodyme įrašomas pažeidimams proporcingas, protingas (paprastai ne trumpesnis kaip vieno mėnesio) pažeidimų pašalinimo terminas <...>“. Patikrinimo metu nustatytas teisės aktų,

nustatančių eksploatuojamų objektų priešgaisrinę saugą, reikalavimų pažeidimų, surašomas privalomasis VPP pareigūno nurodymas „Dėl objekto priešgaisrinės būklės pagerinimo“ (Patikrinimų aprašo 4 priedas) (toliau – nurodymas) ir taikomos įstatymų nustatytos poveikio priemonės (Patikrinimų aprašo 22 p.). Atkreiptinas dėmesys, kad nurodyme nėra numatyta vieta patikrinimų pašalinimo terminui įrašyti, tačiau nurodoma, kad „*nustatytos neatitiktys turi būti pašalintos ne vėliau kaip iki kito planinio patikrinimo*“.

Iš teritorinių struktūrinių padalinių pateiktų nurodymų matyti, kad dalis pareigūnų yra pakoregavę nurodymo formą – papildę ją grafa „pažeidimo šalinimo terminas“ ir paaiškinimu „*Nustatytos neatitiktys turi būti pašalinamos iki nurodyto pažeidimų šalinimo termino. Jei pažeidimo šalinimo terminas nenurodytas, nustatytos neatitiktys turi būti pašalintos ne vėliau kaip iki kito planinio patikrinimo*“. Tačiau pasitaiko atvejų, kuomet nurodymų forma papildoma grafa „įvykdymo terminas“, jame įrašomas terminas (data, pvz. maždaug 2 mėn. nuo nurodymų surašymo), kuri nėra tapati kito planinio patikrinimo datai, kartu paliekant ir minėtą sakinį „*nustatytas neatitiktis pašalinti ne vėliau kaip iki kito planinio patikrinimo*“. Pagal tokį nurodymo surašymą nėra aišku, iki kada iš tiesų turi būti pašalinti patikrinimo metu nustatyti trūkumai (neatitiktys) – iki nurodytos datos ar iki kito planinio patikrinimo. Kito planinio patikrinimo data paaiškėja tik patvirtinus kitų metų patikrinimų planą arba dar vėliau (jei patikrinimai neplanuojami dažniau, nei maksimalus periodiškumas II ir III grupės objektams).

IV. Nustatytų trūkumų šalinimo kontrolė

Pažeidimų šalinimo terminai

Pagal Patikrinimų aprašo 23 p., „<...> *Siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai, pasibaigus nustatytam pažeidimų pašalinimo terminui (IV grupės objektuose ir, jei buvo nustatytas trumpesnis nei iki kito planinio patikrinimo pažeidimų pašalinimo terminas, – I, II ir III grupės objektuose), atliekamas neplaninis patikrinimas*“. Nustačius pažeidimų pašalinimo terminą, kuris yra trumpesnis, nei kito objekto planinio patikrinimo data, objekto neplaninis patikrinimas turi būti atliktas pasibaigus terminui. Tačiau per kiek laiko nuo nustatyto termino pabaigos šis patikrinimas turi būti atliktas – nenurodyta. Reaguodama į STT pastabą, VPPV nurodė, kad numatoma reglamentuoti patikrinimo ir registravimo terminus (ne vėliau kaip per 10 darbo dienų).

Atsižvelgiant į tai, kad Patikrinimų aprašo 5 p. nurodyti tik maksimalūs patikrinimų periodiškumo terminai, objekto patikrinimą atliekantis VPP pareigūnas bet koku atveju negali nuspręsti, ar pažeidimo pašalinimo terminas sutaps su kito planinio patikrinimo data, ar bus trumpesnis. Nesant aiškių kriterijų, kada gali būti nustatomas trumpesnis, nei maksimalus galimas kito planinio patikrinimo terminas, VPP pareigūnas, pavyzdžiui, I gr. objektui nustatęs vienerių metų pažeidimų pašalinimo terminą, tuo pačiu nusprendžia ir šio objekto kito planinio patikrinimo datą. Kita vertus, nustatant pažeidimų pašalinimo terminą, kuris būtų trumpesnis, nei maksimalus galimas (t. y. terminas iki kito planinio patikrinimo), paliekama galimybė ir kito planinio patikrinimo datą nustatyti anksčiau, nei maksimalus leistinas terminas, sutapatinant ją su laikotarpiu, skirtu pažeidimų pašalinimui, pabaiga. Tokiu atveju, pasibaigus terminui, vietoj neplaninio būtų atliekamas planinis objekto patikrinimas.

Pastebėtina (tą pažymėjo ir STT), kad Patikrinimų apraše nėra numatyti kriterijai, pagal kuriuos (pvz., atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ar kt. aplinkybes) būtų parenkamas pažeidimo pašalinimo terminas. Tai leidžia VPP pareigūnams, atliekantiems objektų patikrinimus, už vienodus pažeidimus analogiškiems objektams nustatyti skirtingus pažeidimų pašalinimo terminus, todėl galimybė pareigūnams juos nustatyti savo nuožiūra yra korupcijos rizikos veiksnys. VPPV, reaguodama į STT pastabą, nurodo, jog planuojama nustatyti maksimalų pažeidimo pašalinimo terminą (pvz., ne ilgesnį kaip 1 metai) ir aprašyti kriterijus/principus, į kuriuos būtų privaloma atsižvelgti, nustatant trumpesnius pažeidimų šalinimo terminus.

Neplaniniai patikrinimai

Pagal Patikrinimų aprašo 15 p., „objektų priešgaisriniai techniniai patikrinimai skirstomi į planinius ir neplaninius“. STT atkreipė dėmesį, kad Patikrinimų apraše reglamentuota tik planinių patikrinimų tvarka bei nurodyti neplaninių patikrinimų atlikimo pagrindai (Patikrinimų aprašo 19 p.), tačiau pati neplaninių patikrinimų atlikimo tvarka nėra reglamentuota. Pažymėtina, kad Viešojo administravimo įstatymo 33 str. nustatyta prievolė ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančiam subjektui patvirtinti „neplaninių patikrinimų tvarkos aprašą ir trukmę, atrankos neplaniniam patikrinimui kriterijus įtvirtinančias taisykles“ (33 str. 2 d. 2 p.), kurios turi būti rengiamos vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo „30 straipsnyje įtvirtintais minimalios ir proporcingos ūkio subjektų veiklos priežiūros naštos bei nediskriminavimo principais ir juos atitikti“ (33 str. 4 d.). Akivaizdu, kad nesant nustatytos neplaninių objektų priešgaisrinių techninių patikrinimų atlikimo tvarkos, minėtų Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų principų įgyvendinimas nėra užtikrinamas. VPPV, reaguodama į STT pastabas, nurodė, jog Patikrinimų aprašą planuojama papildyti nauju skyriumi „Neplaniniai objektų priešgaisriniai techniniai patikrinimai“.

VPP pareigūnai klausimynų atsakymuose taip pat pateikė pastebėjimus dėl neplaninių patikrinimų atlikimo. Skundo pagrindu atliekant neplaninį objekto patikrinimą, jis vykdomas nepilnos apimties – atliekamas tik skunde nurodytos informacijos patikrinimas, tačiau pastebėjus skunde nenurodytus priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimus, surašomas nurodymas.

Klausimynų atsakymuose nurodoma: „atliekant neplaninius patikrinimus apsiribojama skunde nurodytu aplinkybių tyrimu. Sprendimą [dėl patikrinimo apimties] priima skyriaus viršininkas“ (Kauno PGV); „sprendimą dažniausiai priima patys pareigūnai, kuriems paskiriamas atlikti neplaninis patikrinimas. Kitais atvejais, tik gavus skundą ar prašymą, sprendžiama kokia apimtimi atlikti šį patikrinimą (pvz. skunde nurodoma, kad užkrauti evakuaciniai keliai pastate, neveikia aktyviosios gaisrinės saugos sistemos – tokiu atveju atliekamas pilnas objekto neplaninis patikrinimas, arba – gaunama skundą, kad bute yra neaiškios kilmės dūmų kvapas – tokiu atveju dažnai apsiribojama tik skunde nurodytų aplinkybių tikrinimu). Būna atvejų, kad nuvykus tikrinti tik skunde nurodytų aplinkybių, patys pareigūnai pastebi ir kitų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, tuomet VPPS viršininkui teikiamas siūlymas (tarnybiniu pranešimu) atlikti viso pastato neplaninį patikrinimą“ (Klaipėdos PGV); „neplaninio patikrinimo metu stengiamasi atlikti pilną objekto patikrinimą, tam atvejui, kad po to pareigūnas nebūtų kaltinamas aplaidumu ar neatsakingu požiūriu. Jeigu skundžiamas konkretus pažeidimas (pvz. teritorijoje sukrautų padangų krūva), tada nagrinėjama (tikrinama) tik ta dalis (pažeidimas). Sprendimą priima vadovas, paskirdamas inspektorių į patikrinimą“; „faktinių duomenų patikrinimo vietoje patikrinimo metu atliekamas tik skunde nurodytų aplinkybių ar galimų pažeidimų patikrinimas“ (Šiaulių PGV). Dažniausiai sprendimas dėl neplaninio patikrinimo apimties paliekamas pačiam tikrinančiam pareigūnui. Iš klausimynuose pateiktų atsakymų matyti, kad, nesant aiškaus neplaninių patikrinimų reglamentavimo, skirtinguose teritoriniuose struktūriniuose padaliniuose vyrauja skirtingos praktikos.

Atitikties deklaravimas

Priešgaisrinės saugos įstatymo 2 str. 8 d. Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravimas apibrėžiamas kaip PAGD „nustatyta tvarka atliekamas veiksmas, kuriuo įmonės, įstaigos, organizacijos vadovas pareiškia, kad objektas atitinka priešgaisrinę saugą reglamentuojančius teisės aktus“. Vadovaujantis šio įstatymo 7 str. 1 d. 6 p., PAGD „nustato objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravimo tvarką“, o 11 str. 2 d. 5 p. nurodoma, kad „Lietuvos Respublikoje veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai turi teisę deklaruoti objekto atitiktį priešgaisrinę saugą

reglamentuojantiems teisės aktams“. Tokiu būdu objekto atitiktis priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaruojamas kaip juridinių asmenų vadovų teisė, bet ne pareiga.

Pagal Deklaravimo aprašo 9 p., PAGD PGV ar PGT, „*gavusi pirminę Deklaraciją, ją peržiūri, įvertina ir per 3 mėnesius nuo Deklaracijos gavimo PAGD priešgaisrinėje gelbėjimo valdyboje ar priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje atlieka Deklaracijoje nurodytos informacijos atitiktis faktinėms aplinkybėms patikrinimą*“. Nėra aišku, ar „deklaracijoje nurodytos informacijos atitiktis faktinėms aplinkybėms patikrinimas“ savo esme atitinka deklaracijos neteikusio objekto planinį priešgaisrinį techninį patikrinimą bei kokiu būdu užtikrinama, kad objekto vadovas, pildydamas deklaraciją, įtrauktų visus jo objektui taikomus reikalavimus. Taip pat nėra reglamentuota ir pavedimo atlikti deklaracijos atitiktis faktinėms aplinkybėms skyrimo ir pavedimą skyrusio asmens informavimo apie pavedimo rezultatus tvarka.

Deklaravimo aprašo 10 p. nurodoma, kad „*patikrinimo metu nenustačius Deklaracijoje nurodytos informacijos neatitiktis faktinėms aplinkybėms, tai patvirtinama PAGD priešgaisrinėje gelbėjimo valdyboje ar priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje pareigūno parašu Deklaracijos 9.1 dalyje*“, tačiau nenustatoma, ar (ir kokia tvarka bei terminais) kartu su deklaracija turi būti teikiamas patikrinimą atlikusio VPP pareigūno tarnybinis pranešimas, ar patikrinimo rezultatai užfiksuojami kitais būdais (pakartotinai atlikus deklaracijos registraciją ar kt.). Deklaracijos 9.1 p. numatytas tik jos duomenų tikslumą ir teisingumą patvirtinančio pareigūno parašas, tačiau ne patikrinimo atlikimo data ar pagrindai.

Pagal Deklaravimo aprašo 11 p., „*nustačius, kad gaisrinės saugos reikalavimai, pažymėti žyma „Įvykdyta“ („Vykdoma“), faktiškai neįvykdyti (nevykdomi), Deklaracijos 9.2 dalyje nurodomi neįvykdyti (nevykdomi) gaisrinės saugos reikalavimai ir jų įvykdymo terminai (ne ilgesni kaip 4 mėn.), o deklaruojančiosios įmonės vadovui taikomos įstatymų numatytos poveikio priemonės*“. Iš šio reglamentavimo neaišku, ar (ir kaip) tikrinami tie objekto vadovo žyma „Netaikoma“ pažymėti reikalavimai, kurie iš tikrųjų yra taikomi deklaraciją pateikusiam objektui.

Deklaravimo aprašo 12 p. nustato, kad „*už gaisrinės saugos reikalavimų pažeidimus, nustatytus pirmą kartą pateiktos Deklaracijos atitiktis faktinėms aplinkybėms patikrinimo metu, deklaruojančiosios įmonės vadovui įstatymų numatytos poveikio priemonės netaikomos (išskyrus pažeidimus, dėl kurių gali kilti gaisras, sprogimas ir neužtikrinama objekte, kuriame nustatyta pažeidimų, ir aplinkiniuose objektuose esančių žmonių sauga), o suteikiama konsultacija Deklaracijų pildymo bei kitais gaisrinės saugos klausimais*“. Gali susidaryti situacija, kuomet eksploatuojamo objekto, kuriam anksčiau jau buvo atlikta planinių (ir neplaninių) patikrinimų, savininkas pirmą kartą pateikia deklaraciją, o jos atitiktis patikrinimo faktinėms aplinkybėms metu nustatomi neatitikimai. Tokiu atveju objektui negali būti taikomos poveikio priemonės (išskyrus pateiktas išimtis), net jei pildant deklaraciją suvokiama, kad žymima neteisinga informacija. Kita vertus, jei objekto deklaracija nebūtų buvusi pateikta ir vietoj jos atitiktis faktinėms aplinkybėms patikrinimo būtų atliktas planinis objekto patikrinimas, už jo metu nustatytus pažeidimus poveikio priemonės būtų taikomos. Ši dviprasmiška situacija taip pat gali palikti terpę korupcijos apraiškoms atsirasti.

Pagal deklaravimo aprašo 13 p., „*įvykdžius Deklaracijos 9.2 dalyje nurodytus gaisrinės saugos reikalavimus, PAGD priešgaisrinei gelbėjimo valdybai ar priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai pateikiama patikslinta Deklaracija. PAGD priešgaisrinė gelbėjimo valdyba ar priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba turi teisę patikrinti šioje Deklaracijoje nurodytos informacijos atitiktį faktinėms aplinkybėms. Patikslintos Deklaracijos nepateikus, PAGD nustatyta tvarka atliekamas operatyvinis deklaruojančiosios įmonės objektų patikrinimas*“. Ši nuostata yra problematiška keliais aspektais.

Visų pirma, nėra įvardijamas konkretus terminas, per kiek laiko objekto savininkas turi pateikti PGV ar PGT patikslintą deklaraciją. Dėl šios priežasties tampa neaišku, kokiu atveju yra traktuojama, kad objektas deklaracijos nepateikė ir kilo pagrindas atlikti operatyvinį patikrinimą. Taip pat nėra nustatyta, kokia tvarka ir terminais įgyvendinama PGV ar PGT teisė patikrinti deklaracijos atitiktį faktinėms aplinkybėms. Formuliuotė „turi teisę“ savaime nereiškia prievolės tikrinti patikslintą deklaraciją pateikusio objekto, todėl ši teisės akto norma leidžia objekto patikrinimo neatlikti išvis. Reikia pažymėti, kad šį korupcijos rizikos veiksnių išskėlė STT. VPPV,

reaguodama į pasiūlymą, numato nustatyti aiškius kriterijus, kuriais vadovaujantis objektai patikrinimui būtų atrenkami po patikslintų deklaracijų pateikimo.

Kaip nurodo ir STT, nėra aiški deklaracijos nepateikimo atveju atliekamo operatyvinio patikrinimo sąvoka, nenustatyti konkretūs operatyvinio patikrinimo atlikimo terminai. Deklaravimo aprašo 15 p. įvardijama daugiau atvejų, kada atliekamas operatyvinis patikrinimas („*tiriant gautą skundą, pranešimą ar turint kitos pagrįstos informacijos apie gaisrinės saugos reikalavimų nevykdymą deklaruojančiosios įmonės objektuose*“), jame pažymima, kad operatyvinis patikrinimas atliekamas PAGD nustatyta tvarka, tačiau ši tvarka nėra nustatyta.

Klausymynų atsakymuose objekto atitikties deklaracijas pateikusių subjektų priešgaisrinis patikrinimas traktuojamas skirtingai. Vieni vadovai nurodė, kad atliekamas tik deklaracijoje nurodytų duomenų patikrinimas, kiti – kad atliekamas objekto planinis patikrinimas pilna apimtimi, arba kad deklaracijos duomenų patikrinimas ir objekto planinis patikrinimas yra tapatūs. Įvertinus PGV VPPS vadovų pateiktus duomenis nustatyta, kad per paskutinius trejus metus tebuvo pateiktos 22 deklaracijos vienai PGV, kitoms PGV deklaracijos pateiktos nebuvo. Lyginant su į VPPVAIS įtrauktų tikrinamų objektų skaičiumi (iki 2020 m. liepos 1 d. – 26240 objektų) darytina išvada, kad objektų savininkai Priešgaisrinės saugos įstatyme įtvirtinta teise deklaruoti objekto atitiktį priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams praktiškai nesinaudoja.

IŠVADOS

1. Veiklos srityje yra didelės korupcijos pasireiškimo tikimybė.
2. Esamas reglamentavimas neužtikrina:
 - 2.1. Nuoseklaus PGT pareigūnų, atliekančių VPP funkcijas, pavaldumo;
 - 2.2. PGV ir PGV VPPS viršininkų atsakomybės už korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą jų vadovaujamuose padaliniuose;
 - 2.3. Tinkamo tikrintinų objektų sąrašų sudarymo ir atnaujinimo, įtraukiant visus eksploatuojamus objektus, kuriems privalo būti atliekami patikrinimai;
 - 2.4. Aiškaus objektų grupavimo, paremto visapusišku rizikingumo vertinimu ir atitinkančio statinių klasifikavimą reglamentuojančius teisės aktus;
 - 2.5. Vienodų tikrinimo terminų analogiškiems objektams;
 - 2.6. Aiškios deklaravimo tvarkos;
 - 2.7. Aiškios neplaninių patikrinimų atlikimo tvarkos ir terminų;
3. Rotacijos principas nėra įgyvendinamas pakankama apimtimi, ypač PGT, kur įsteigtas nedidelis VPP funkcijas vykdančių pareigūnų etatų skaičius.
4. Interesų konfliktai nėra valdomi pakankama apimtimi:
 - 4.1. Nepakankamas VPP pareigūnų antikorupeinis švietimas;
 - 4.2. VPP pareigūnams skiriami pavedimai tikrinti objektus, su kurių savininkais jie yra susiję interesų konfliktą keliančiais ryšiais;
 - 4.3. Nepakankamos galimybės objektyviai įvertinti pareigūno veiksmus ir atliekamo patikrinimo kokybę.

SIŪLYMAI

1. Parengti naujos koncepcijos Objektų tikrinimo tvarką ir kitus su nagrinėjama veiklos sritimi susijusius teisės aktus, atsižvelgiant į STT, Vidaus audito ir šios korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo aprašymo išdėstytas pastabas.
2. Atsižvelgiant į Vilniaus m. tikrinamų objektų sąrašo ir NTR, MMR, leidimų-higienos pasų duomenų neatitikimus, įpareigoti VPPV nusistatyti duomenų gavimo algoritmą, pagal kurį iš atitinkamų duomenų bazių bus gaunama informacija apie Lietuvos Respublikos teritorijoje eksploatuojamus tikrintinus objektus.
3. Atsižvelgiant į PAIS įgyvendinimo problematiką ir galimą projekto nutraukimą, įvertinti galimybę tobulinti ir plėtoti VPPVAIS.

4. Siekiant minimizuoti galimo interesų konflikto riziką, spręsti klausimą dėl rotacijos vykdymo VPP pareigūnams paskiriant tikrinti kitos, nei jų darbo ir gyvenamoji vieta, PGT veiklos teritorijai priklausančius objektus.

5. Atsižvelgiant į STT pateiktą siūlymą dėl patikrinimų metu pastebėtų pažeidimų fiksavimo bei siekiant užtikrinti galimybę objektyviai įvertinti kiekvieno VPP pareigūno atliekamų patikrinimų kokybę, vykdant objekto patikrinimus VPP pareigūnams paskirti dėvėti prie uniformos tvirtinamas mobilias vaizdo stebėjimo priemones (angl. *body camera*), kurios atliktų vaizdo ir garso fiksavimą viso patikrinimo metu.

6. Siekiant gauti iš objektų atstovų grįžtamąjį ryšį dėl objekto patikrinimo atlikimo, patvirtinti atskirą Anketos apie objekto patikrinimo atlikimą formą, apie ją privalomai informuoti objektų atstovus patikrinimų metu.

7. Atsižvelgiant į gerąją policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos praktiką, VPP pareigūnų turimą darbo krūvį ir sričių įvairovę (objektų patikrinimai, statybos užbaigimo komisijos, gaisrų tyrimai, prevencinė veikla), spręsti klausimą dėl bendruomenės pareigūno pareigybės įsteigimo, kuri būtų skirta vykdyti išimtinai prevencinę priešgaisrinę veiklą PAGD teritorinių-struktūrinių padalinių veiklos teritorijose.

Vyriausiasis tyrėjas

Arūnas Sriubas

Vyriausiasis specialistas

Mindaugas Valaitis